

Högern och borggårdskuppen

Om professor Brusewitz artikelserie syftat "till en Ehrenrettung för Karl Staaff, kan man nog ifrågasätta om detta syfte har uppnåtts", skriver Svenska Dagbladet. Det är ett undvikande och lömskt uttalande, färgat av samma försåtliga illvilja som denna tidning för några årtionden sedan visade den liberale statsministern. Dels är det uppenbart att professor Brusewitz syfte helt enkelt varit att så långt det nu är möjligt framlägga klara och riktiga sakuppgifter rörande förhållandet mellan konung, ministär och partier under Staaffs andra regering. Dels har denna undersökning, det bör för alla vara tydligt, resulterat i — inte en Ehrenrettung åt hr Staaff, ty en sådan är sannerligen inte behövlig, men ett klarläggande av de svåra förhållanden under vilka denne arbetade som den parlamentariska demokratins främste målsman i Sverige.

Professor Brusewitz har bevisat vad man förut endast misstänkt, nämligen att den andra Staaffska ministären ständigt hotades och slutligen störtades genom ett hemligt samarbete mellan monarken och högerpartiet. Den situation som här förelåg var, väl att märka, orimlig inte bara ur strängt parlamentarisk, utan över huvud ur allmänt konstitutionell synpunkt; varje regering som har ansvaret måste vara försäkrad om att statschefen icke i tysthet samverkar med dess motståndare för att undergräva dess auktoritet och existens. Då Dagens Nyheter fastställt att monarken under senare tid, i motsats till de första regeringsåren, lojalt samarbetat med den parlamentariska regeringen, är detta icke som Svenska Dagbladet tror — eller rättare låtsas tro — ett försök att "mildra" en förment antimonarkisk tendens i professor Brusewitz klarläggande framställning, utan ett konstaterande av ostridiga fakta. Eller vill Svenska Dagbladet förneka skillnaden mellan förr och nu? Och vill tidningen ännu år 1948 angripa dem som verkade för den parlamentarism vi nu alla erkänner och försvara dem som under några år med egendomliga metoder hindrade parlamentarismens genomförande? Högerens ledande organ borde i dessa dagar, då högern uppträder som "frihetsparti", undvika att göra sig solidarisk med den höger som ännu för trettio år sedan var demokratins egentliga motståndare i vårt land.